

Handwritten: 725.091

Magyar Hírlap

Röviddel ezelőtt a Hazafias Népfőnt budapesti bizottsága székházában az országgyűlési képviselők budapesti csoportja a főváros fejlesztéséről tanácskoztott. A képviselőket *Skoda Lajos*, a fővárosi tanács vb-elnökhelyettese tájékoztatta Budapest területfejlesztéséről, a lakásépítés, a közműellátás és a közlekedés tervéről. A *Vida Miklós* elnök vezette csoportülésen élénk vita alakult ki, és a képviselők számos konkrét javaslatot is tettek. Az egyesítésének századik évfordulóját ünneplő Budapest képviselőit nem a múlt, hanem a jövő foglalkoztatta: milyen lesz fővárosunk tíz, húsz, harminc, ötven év múlva?

A legnagyobb gond a lakás. És még tíz, tizenöt év múlva is az lesz. Jelenleg 106 ezer jogos lakásigénylést tartanak számon. A lakásállomány összetétele is kedvezőtlen. A 640 ezer budapesti lakás fele egyszobás, 35 százaléka kétszobás, és csak 15 százaléka három- vagy több szobás. A gondot tetézi, hogy a budapesti lakóépületek 86 százaléka földszintes, s ezekben lakik a főváros lakosságának 40 százaléka; s hogy az állami tulajdonban levő lakások közül 60 ezer 1890 előtti, 140 ezer pedig 1890—1915. között épült, és szinte valamennyi lebontásra vár. Az általános városrendezési terv 106 283 lakás lebontására tesz javaslatot. Ezeknek a helyén 293 886 lakás építhető fel lényegesen olcsóbban, mintha új területeket vonnánk be, ahol a közművesítés milliárdokba kerülne. A főváros központjában természetesen sokkal kevesebb lakás épülne a lebontottak helyén, hogy enyhítsék a zsúfoltságot. Így például a Szív utcában a háromezer szanalásra ítélt lakás helyén csak 1350, a Tanács körút és a Nagykörút több mint 12 ezer lebontásra váró lakásának helyén 4350 épülne, ugyanakkor a

Budapesti távlatok (I.)

Handwritten: 244

Hogyan lakunk az ezredfordulón?

Márton-hegyen mindössze ötvenet kell lebontani, hogy 4400 felépülhessen.

Az általános városrendezési terv azt az alapvető lakáspolitikai célt tartja szem előtt, hogy a rendkívül nagy lakáshiányt minél előbb megszüntessék a fővárosban. Az optimális számítások szerint azonban fordulat csak a 80-as évek közepén következik be, és 1985 után mondhatjuk el, hogy minden család önálló lakással rendelkezik, sőt, a lakáskiutalások és cserék lebonyolításához feltétlenül szükséges lakástöbbletre is számíthatunk. 2000-ig mintegy 310 ezer állami lakás épül fel, ugyanakkor a magánlakás-építés is megnövekszik, az ezredfordulóra eléri a százezret.

Az építési terület növekedésének többféle lehetősége van. A tervek azonban a főváros nagyarányú északi és déli irányú terjeszkedését ígérnek. Északon az Aranyhegy, Csillaghegy, Békásmegyér, Káposztásmegyér, délen pedig Kispest, Soroksár, Csepel, Budafok, Nagytétény beépítése várható. A felmérések jelzik azt is, hogy a leggazdaságosabban e területeken oldhatók meg a közmű- és közlekedésfejlesztési problémák. A tervek készítésénél a szakemberek figyelembe vették a „letelepedési óhaj” is. Jelenleg a Csepelen dolgozók 60 százaléka ingázik. A dolgozók, a gyár, a népgazdaság érdeke, hogy a munkahelyükhöz közeli lakótelepen kapjanak lakást. Mintegy 73 hektár beépítésre váró szabad terület van még Csepel-szigeten, ugyanakkor a lakótelep mellé tervezett aszfaltgyár felépítését is fontolóra veszik, mert szennyezne a lakótelep levegőjét. Ha a tervek va-

lóra válnak, a nagyvárosnyi lakótelep felépítése után megszűnne az életvitelben és közlekedésben ma még meglévő ritmuskülönbőség Csepel és a Belváros között.

A szakemberek gondosan megvizsgálják azt is, hogy szükséges-e a beépített terület kiterjesztése, vagy csak a beépített területek átépítése, illetve intenzitásának fokozása. A vizsgálatok azt mutatják, hogy az átépítés két szempontból is jelentős: a túlszűfolt belső területen *latizást*; a hézagosan, alacsonyan beépült külső területeken *tömörítést* eredményezne. A földszintes, az egyemeletes házak helyét tíz-, tizenöt-, húszemeletes házak foglalják majd el, miközben nagyobb zöldterületeket, parkokat alakítanak ki a bontások helyén.

A tömör-városias lakóterületek ma a főváros középpontjában helyezkednek el, s ezeket egészíti ki a felszabadulás óta épült néhány lakótelep. A távlati terv kiterjeszti ezt a beépítési módot Angyal-földre, Zuglóra, Kelenföldre, Óbudára, a peremkerületek központi részeire, így Kőbányára, Újpestre. Rákospalotára, Kispestre, Pesterzsébetre, Csepelre, és a mai beépítési terület határain kívül létesítendő nagy lakótelepek, Békásmegyér, Újpalota stb. területére.

Budapest természeti adottsága készítette a szakembereket arra, hogy *laza, városias* lakóterületek, a budai hegyvidék — a Csatárkaduló, Tamás utca környéke. Budatétény, Pesthidegkút stb. — távlati tervét is elkészítsék. Vázolták, hogy *családi házas* jellegűek maradnak a bu-

dai hegyvidék külső részei, például a Testvér-hegy és a pesti oldal külső területeinek nagy része.

Mit jelent ez? Azt, hogy a tömör-városias beépítésű területeken hektáronként 100, a laza városi területeken 70, a belső rekonstrukciós területeken viszont hektáronként 150 lakás építhető.

Az elmúlt évtizedben sokat írtunk és beszélünk az öt-, tízezer lakásos külső lakótelepekről, az úgynevezett „alvóvárosokról”. Az 1960-as városrendezési terv még nyolc ilyen lakótelep létesítésével foglalkozik. Az időközben végzett gazdasági számítások viszont azt mutatták, hogy ez jelentős többletköltséggel — közmű, közlekedés stb. — jár, és hogy a megfelelő munkahelyek nélkül telepített „alvóvárosok” nem töltik be a korábban vélt feladatukat.

Reálisan felmérték a lakásépítési kapacitás lehetőségeit is. Kiderült, hogy a két nagy budapesti építőipari vállalat csak 75 ezer lakás építését vállalja, tehát új építőipari vállalatot kell létrehozni, s mindaddig, amíg ez valóra nem válik, csökkenteni kell a szanalásokat, s ha lehet, a jelenlegi évi 15 milliárd forintnál is többet kell fordítani a karbantartásra. A teljesség kedvéért írjuk le: a rengeteg időt, energiát követelő kártalanítás, szanalás milliárdokkal csökkenti a lakásépítésre szánt összeget. A Váci úti gyárak, územek kitelepítését, lebontását, a modern Váci út kialakítását például azért kell elhalasztani, hogy a jelenlegi 640 ezer lakás helyett a főváros a feltétlenül szükséges 840 ezer lakással mielőbb rendelkezzen. A terv készítői a jelenlegi építési kapacitás mellett még így is csak 1-35-ben vélik ezt reálisnak.

Bába Mihály
(Folytatjuk)